25.10.2023

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Liikennejaosto

Asia: HE 41/2023 vp

Teema: Rakennusalan suhdanneryhmän (RAKSU) tilannekuva maanrakennuskustannuksista ja suhdannetilanteesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta teemasta

Uusimman Rakennusalan suhdanteet (2023:2) –raportin pohjalta toteamme seuraavaa:

Maa- ja vesirakentamisen kustannusindeksi alkoi nousta vuoden 2020 alussa voimakkaasti. Nousua jatkui yli 2 vuotta aina kesäkuuhun 2022 saakka. Kustannukset eivät kaikkien erien osalta ole palautuneet pandemiaa edeltävälle tasolle.

Maanrakennusalan kustannusten nousu on hidastunut huomattavasti keväästä 2023 alkaen. Koko viime vuoden 14 prosentin kasvusta maanrakennuskustannukset ovat hidastuneet vuoden 2023 ensimmäisellä vuosipuoliskolla 6 prosentin tuntumaan ja viimeiset kuukausihavainnot osoittavat edelleen hidastumisen merkkejä. Etenkin päällysteiden hinnoissa näkyy öljyn hinnan laskeminen. Päällysteiden hinnat kääntyivät laskuun vuoden 2023 toisella neljänneksellä ja laskivat kesäkuussa 9 prosenttia. Raakaöljyn hinta on ollut viime kuukausina kasvussa, joten on syytä olettaa, että päällysteiden hinnat eivät enää tule laskemaan loppuvuoden aikana. Kustannusten nousun hidastumista tapahtui kaikissa muissakin rakentamisen alaerissä, kunnallisteknisissä järjestelmissä ja betonirakentamisessa kustannuksien kasvu jäi kesäkuussa lähelle nollakasvua.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

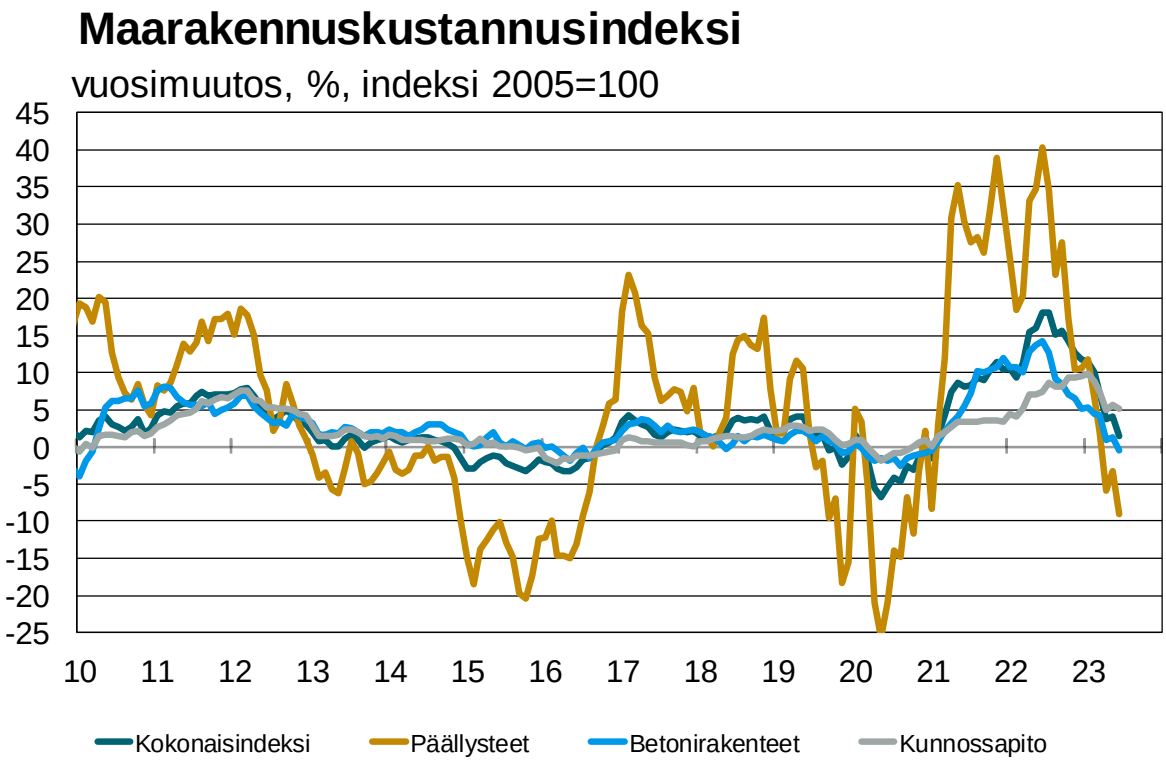

Lähde: Tilastokeskus, VM

Lähde: ICE

Maanrakentamisen suhdannetilanteesta alaerittäin
Maanrakentamisen suhdannetilanne seuraa pitkälti uudistalorakentamisen kehitystä. Uudistalorakentaminen vähenee vuonna 2023 mikä vähentää myös maa- ja vesirakentamista. Uudet tilaukset ovat vähentyneet vaikka toistaiseksi tilauskanta on ennallaan.

Maa- ja vesirakennusinvestoinnit supistuvat 2023, vuonna 2024 ennallaan

Infrarakentamisen ennakoidaan määrän suhteen supistuvan vuonna 2023 8 prosenttia ja kääntyvän jälleen lievään 1 % kasvuun vuonna 2024. Maa- ja vesirakentaminen osana sitä supistuu hieman vähemmän vuonna 2023 (-6%) ja jatkavan edelleen supistumista vuonna 2024 (-1uonna 2024 ennakoidaan maa- ja vesirakennusinvestointien kääntyvän lievään kasvuun. Orpon hallitusohjelmassa mainitut investoinnit saataneen alkuun jo 2024 puolella.

Raideliikenteeseen panostetaan

Erityisesti ratarakentaminen on ollut vilkasta ja perusväylänpitoon on panostettu ja panostetaan edelleen 2023. Maantieinvestoinnit kuitenkin supistuivat jo 2021 ja supistuminen jatkuu 2023. Vuonna 2023 myös ratarakentaminen supistuu vaikka raitiotierakentaminen pääkaupunkiseudulla onkin aktiivista. Pienimmällä miinuksella 2023 maa- ja vesirakentamisen investoinneista pärjäävät vesihuolto-, katu-, energiahuolto- sekä pieni sektori, yksityisteiden rakentaminen. Yksityisteiden avustukset ovat kasvaneet viime vuosina mm. huoltovarmuuden takia.

Energiahuoltoverkosto murroksessa

Suomen energiahuolto on energiakriisissä pärjännyt hyvin. Tämä perustuu pitkälti siihen, että Suomen energiahuolto on monipuolista. On käytetty paikallista vesivoimaa, tuulivoimaa, aurinkoenergiaa, turvetta, biokaasua, lämpöpumppuja (maa-, ilma-, vesi) ja puuta sekä ulkoa tuotua ydinvoiman uraania, kivihiiltä, öljyä ja maakaasua. Lisäksi on rakennettu pitkäjänteisesti sähkön kantaverkon ulkomaanyhteyksiä sekä LNG terminaaliverkostoa.

Energiahuoltoverkoston investoinneista sähköverkon maakaapelointi jatkuu vielä pitkään vilkkaana. Maakaasuverkon rakentaminen on käytännössä pysähtynyt. Maa- ja vesirakentajia työllistävä teollisuuden investointeihin kuuluvan tuulivoiman rakentamisen trendi on kasvava vaikka 2023 valmistuneekin vähemmän tuulivoimakapasiteettia ennätysvuoden 2022 jälkeen. Tuulivoiman rakentaminen ja vetytalous kasvattavat sähkökantaverkon rakentamista. Kaukolämpöverkon rakentaminen liittyy uudistalonrakentamiseen ja siinä tapahtuu supistumista vuonna 2023.

Lentoliikenne elpymässä

Vesihuollon rakentaminen supistuu 2023 muutaman puhdistamon suunnitelmien muuttumisen takia. Pääosa vesihuoltoverkostosta on ikääntynyt ja kaipaa korjausta. Nykyisellä korjausmäärillä vesihuoltoverkoston korjausvelka kasvaa. Lentoliikenneverkoston Helsinki-Vantaan lentoaseman iso investointi on valmistunut maa- ja vesirakenteiden osalta. Pandemia ja Venäjän hyökkäyssota ovat vaikeuttaneet lentoliikennettä koko Euroopassa. Suomessa pienten lentoasemien lentoliikenne on ollut ulkomaisten lentoyhtiöiden varassa. Lentoliikenteen investoinnit ovatkin supistuneet viime vuosina.

Keskiviikkona 25.10.2023

Erityisasiantuntija Leena Kerkelä